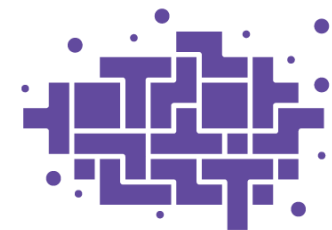

LIEPĀJAS
27. STARPTAUTISKĀ
ZINĀTNISKĀ KONFERENCE

Žanra problemātika
populārajā žurnālistikā
Zane Radzobe
11.03.2021.

FLPP

FUNDAMENTĀLIE UN
LIETIŠĶIE PĒTĪJUMU
PROJEKTI

Dezinformācijas un sazvērestību radītie
riski demokrātijai: Latvijas pieredzes
pārlūkošana

«KĀPĒC ANDRIS KIVIČS IR LABS ŽURNĀLISTS?»

(Sarmīte Kolāte)

POPULĀRĀ ŽURNĀLISTIKA

->

HIBRĪDŽANRI

Žanrs

- Balstīts stilistiskās teksta (tai skaitā literārā, vizuāla, audiāla utt.) pazīmēs
- Informācijas organizācijas veids, kas nodrošina un ierobežo nozīmju veidošanos un interpretāciju nozīmes
- Jauna informācija uz kādas citas, specifiski neatkārtotas informācijas bāzes, kuras eksistenci uztvērējos pieņem kā aksiomātisku
- Parasti atspoguļo sabiedrības orientācijas; norma, kas nosaka, kas ir labi vai slikti
- Žanrā implicīti iekļauti arī dažādi morālie efekti, patiesīguma pakāpes, lasīšanas stratēģijas
- Veido diskursīvas kopienas

Žurnālistikas žanri

- Visbiežāk – temata, apjoma, struktūras
- Hierarhisks izkārtojums + redakcijas autoritāte
- Vispārējie žurnālistikas principi:
 - patiesīgums - objektivitāte leģitimizē žurnālistikas tekstu; uzmanība pret faktu, ka patiesībai piemīt multidimensionāla un izvairīga daba;
 - aktualitāte – tikai tas, kas nonāk interakcijā ar sociālo pasauli (ietekmē / var ietekmēt to);
 - novitāte - vai nu fakti, vai interpretācija – konteksts rada naratīvu;
 - autorība un ideoloģija - kontekstualizācija bez subjektivitātes nav iespējama (pieņēmumi, vērtības, tradīcijas utt.), verificēto avotu izvēle.

Makveila pazīmes

Žanrs ir jebkura kategorija, kurā izpildās sekojošais:

- *Kolektīva* identitāte, ko atzīst / atpazīst radītāji un patērētāji
- Šīs identitātes (definīcijas) ir saistītas ar **mērķiem** (informēt, izklaidēt utt.), **formu** (apjoms, temps, struktūra valoda utt.) un **nozīmi** (attiecības ar realitāti)
- Identitātes rodas ilgākā laika posmā un ir konvencionālas, lai arī pieļauj zināmu fleksibilitāti
- Noteiktam žanram ir raksturīga iepriekš pieņemta struktūra (naratīva vai darbības), tas izmanto paredzamu attēlu klāstu un tam ir pamata tēmu variantu repertuārs
- !!! - maznozīmīgi žurnālistikā, jo žanra problematizēšana ir saistīta ar autora radošuma un sistēmas noteikumu konfliktu, kāds žurnālistikā nepastāv, jo NEPASTĀV INDIVĪDA RADOŠUMS

Medijpratība skolās

- Kam pievērst uzmanību?
 - Autortiesības
 - Apstiprina vairāki avoti
 - Cik ticams ir avots (cik ilgi darbojas utt.)?
 - Publikācijas datums
 - *Kāda ir autora kompetence konkrētajā jautājumā?*
 - *Vai tas atbilst manām iepriekšējām zināšanām?*
 - *Vai tas šķiet reālistiski?*

Hibrīdžanru konteksts

- Tehnoloģiskās mediju izmaiņas
- Vertikālie un horizontālie mediji – plaša, vispārīga interese vs. šaurāka specializācija, kopienas radīšana un uzturēšana
- Žurnālistu kā autoritāšu noriets; viedokļu līderi -> iespējamība, ka žurnālistika parādās citos medijos
- Tramps un postpatiesība

KĀ LASĪT???

- «Patiesībā gandrīz visi minētie piemēri dzīvo zem viena jumta ar nosaukumu «dezinformācija jeb maldināšana». Bet šajā mājā ir dažādi iedzīvotāji. Pirmajā stāvā dzīvo «satīra jeb parodija». Pārsvārā tie ir ironiski attēli, kas personu vai organizāciju ierāmē negatīvā gaismā. Raksturīgas pazīmes: nav norādīts autors, foto avots un attēls ir izrauts no konteksta. Pēc būtības – zagts materiāls.» (#StarpCitu, 2019/3)

re:ballica

DEZINFORMĀCIJA JEB MALDINĀŠANA

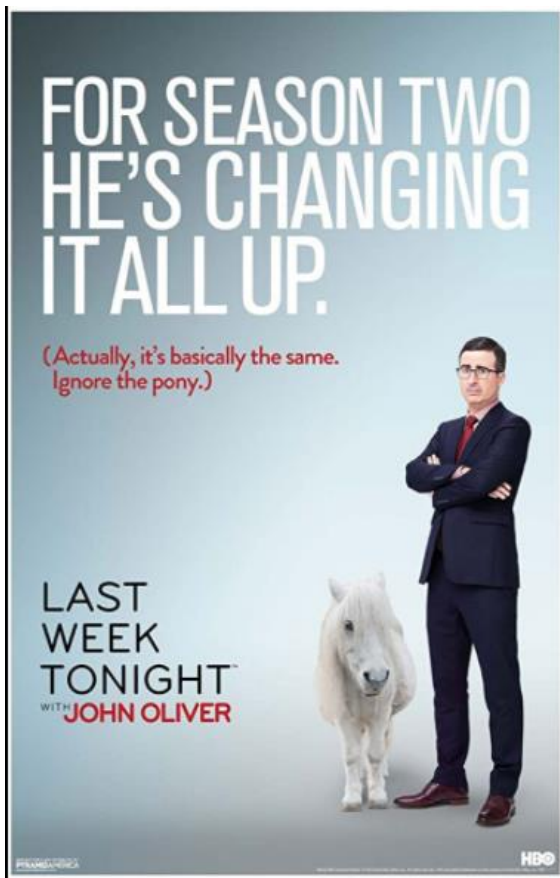

“Maldinošs konteksts” parasti tiek izmantots klišķu ziņās,
обычно используется для кликов на статью,

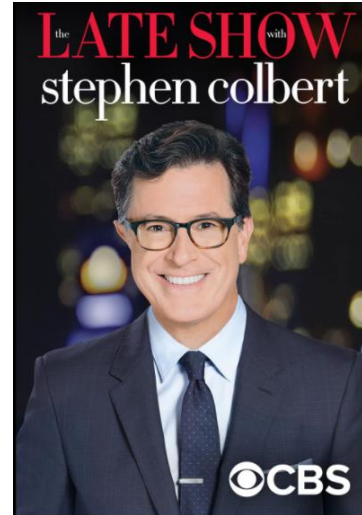

«Last Week Tonight with John Oliver»

- HBO, no 2014, 8 sezonas
- 20 Emmy balvas (katgorijas *variety programming, variety talk, variety series*), ap 100 dažādu nomināciju un balvu

Žanriskā piederība: **comedy, news, talk-show**

Sara Ödmark

- Komēdija palīdz uztvert informāciju
- Komēdija pievērš uzmanību nopietniem jautājumiem
- Vertikālie mediji piedāvā dienaskārtību, savukārt horizontālie – to pārveido
- Žurnālisti pašidentificējas ar žurnālistikas profesionālajiem principiem (nereti – maldīgi; piemēram, mediju tabloitizācija, subjektivitātes ienākšana utt.); komiķi – ieņem atklāti subjektīvu pozīciju un panāk reālas izmaiņas
- **Auditorija** sastāv no zema mediju patēriņa auditorijas, kas apzināti izvairās no ziņām, kā arī augsta mediju patēriņa auditorijas, kam šis ir papildus produkts ziņām

- -> dažādas lasīšanas prasmes
- -> auditorijas izteikta noslāņošanās ar degradācijas perspektīvu (labākais materiāls ir «neatbilstošā» formātā; pieradina lasīt nevis saturu, bet formu)

 FOX NEWS

DEMOCRACY

★ **2020** ★

Latvijas konteksts

18.03.2020 Vēlais ar Streipu - RigaTV24 - XTV

Starp Citu 3. sezonas 11. epizode

Re:Baltica

No Bullshit Experience ar Andri Kiviču

9,76 tūkst. subscribers